

Obvodný bankský úrad Banská Bystrica
ul. 9. mája č. 2
975 90 Banská Bystrica

Vaše číslo : 181-2165/2011

Vec: Vyjadrenie k podkladom rozhodnutia a ich doplnenie

Obvodný bankský úrad v Banskej Bystrici (ďalej OBÚ BB) nám vo svojom liste zo dňa 18. 7. 2011 oznámil, že preskúmal doručené oznámenie občianskeho združenia (ďalej OZ) Podpoľanie nad zlato zo dňa 28. 6. 2011 o jeho účasti v konaní o určení dobývacieho priestoru Detva.

Podľa tohto oznámenia údajne zistil, že OZ Podpoľanie nad zlato nie je účastníkom konania.

OBÚ BB neuviedol dôvody, pre ktoré sa domnieva, že OZ Podpoľanie nad zlato nie je účastníkom v tomto konaní.

K svojmu oznámeniu a ku konaniu o určení dobývacieho priestoru Detva dávame nasledujúce doplnenia a vysvetlenia.

A) Pozícia občianskeho združenia Podpoľanie nad zlato

Podľa §25 ods. 3 zákona č. 44/1988 Zb. (bankský zákon) *dobývací priestor sa určí na dobývanie výhradného ložiska určitého nerastu alebo skupiny nerastov*. Takto určené **územie je určené na dobývanie nerastu** a bankský zákon presne vymedzuje obmedzenia a pravidlá pre takto určené územie (napr. §31).

Podľa §24 ods. 1 bankského zákona *právo na dobývanie výhradného ložiska a na nakladanie s vydobytým nerastom má organizácia, ktorá má bankské oprávnenie a ktorej sa určí dobývací priestor*. Teda určenie dobývacieho priestoru zakladá **právo organizácii ložisko dobývať**.

Preto už **rozhodovanie o určení dobývacieho priestoru Detva na ťažbu zlata je začiatok procesu vedúceho k dobývaniu nerastu**.

Dobývanie a úprava nerastov – v tomto prípade zlata - je rovnako bezpochyby činnosťou, ktorá má **významný vplyv na životné prostredie**, prírodu a krajinu (§3, písm. a) a príloha č. 8 zákona č. 24/2006 Z.z. – o posudzovaní vplyvov na životné prostredie, ďalej zákon o EIA).

Slovenská republika pristúpila k medzinárodnému Aarhuskému dohovoru, ktorý okrem iného deklaruje **právo verejnosti zúčastňovať sa procesov týkajúcich sa životného prostredia**. V úvodnej časti sa mimo iného píše:

- *uznávajúc tiež, že každý človek má právo na život v životnom prostredí, ktoré je primerané na zachovanie jeho zdravia a dosiahnutie blahobytu a súčasne je povinnosťou každého, jednotlivci aj spoločne s inými, chrániť a zlepšovať životné prostredie v prospech súčasných i budúcich generácií,*
- *s ohľadom na to, že k zabezpečeniu tohto práva a k splneniu tejto povinnosti, občania musia mať prístup k informáciám, musia mať právo podieľať sa na rozhodovanom procese a musia mať prístup k spravodlivosti v záležitostiach životného prostredia*

Určenie dobývacieho priestoru Detva na ťažbu a výrobu zlata z rudy je **začiatok procesu vedúceho k činnosti podľa prílohy I. ods. 2 a 16 Aarhuského dohovoru**.

Na základe vyššie uvedených skutočností sme presvedčení, že orgány verejnej moci sú povinné sa týmto dohovorom riadiť.

Podľa článku 2 ods. 4 Aarhuského dohovoru „*Verejnosť*“ *znamená jednu alebo viac fyzických osôb alebo právnických osôb a v súlade s vnútroštátnymi právnymi predpismi alebo praxou ich združenia, organizácie alebo skupiny*.

Podľa článku 2. ods. 5 Aarhuského dohovoru „*Zainteresaná verejnosť*“ *znamená verejnosť, ktorá je alebo by mohla byť ovplyvnená rozhodovacím procesom týkajúcim sa životného prostredia, alebo sa o tento proces zaujíma; pre potreby tejto definície sa mimovládne organizácie podporujúce ochranu životného prostredia a splňajúce všetky požiadavky vnútroštátneho práva považujú za zaujímavé sa o rozhodovací proces*.

V cieľoch OZ Podpoľanie nad zlato je okrem iného aj ochrana životného prostredia, čo znamená, že podľa tohto dohovoru je „*verejnosťou*“ ale aj „*zainteresovanou verejnosťou*“.

Podľa článku 3. ods. 2. Aarhuského dohovoru *Každá Strana sa usiluje zabezpečiť, aby úradníci a orgány podporovali a usmerňovali verejnosť pri požadovaní prístupu k informáciám, ul'ahčovali jej účasť na rozhodovacom procese a pri požadovaní prístupu k spravodlivosti v záležitostiach životného prostredia.*

Podľa článku 6. ods. 2 Aarhuského dohovoru *Zainteresovaná verejnosť je informovaná hneď na začiatku rozhodovacieho procesu týkajúceho sa životného prostredia.*

Podľa článku 6. ods. 3 Aarhuského dohovoru *Procesy účasti verejnosti budú zahŕňať primeraný časový rámec pre jednotlivé fázy, ktorý poskytne dostatočný čas pre informovanie verejnosti v súlade s odsekom 2 a pre verejnosť možnosť pripraviť sa a účinne sa zúčastňovať na rozhodovacom procese o životnom prostredí.*

Podľa článku 6. ods. 4. Aarhuského dohovoru *Každá Strana umožní včasnú účasť verejnosti v čase, keď sú ešte otvorené všetky možnosti a účasť verejnosti sa môže uskutočniť efektívne.*

Odvolávame sa na články 2., 3. a 6. Aarhuského dohovoru a na skutočnosť, že **rozhodovanie o určení dobývacieho priestoru je zároveň procesom týkajúcim sa životného prostredia.** Určenie dobývacieho priestoru už určuje spôsob využitia územia a budúce činnosti v území, preto splnenie podmienky podľa článku 6. ods. 4 Aarhuského dohovoru sa viaže už na konanie o určení dobývacieho priestoru, nielen na posudzovanie vplyvov na životné prostredie. V týchto súvislostiach je **OZ Podpoľanie nad zlato verejnosťou a zainteresovanou verejnosťou.**

Rozhodnutie o určení a zmene dobývacieho priestoru je bezpochyby významným rozhodnutím o využití územia v rozsahu jeho vymedzenia na povrchu (§27 ods. 6 banského zákona) a predurčuje činnosti, ktoré sa na tomto území majú vykonávať. Je to plánovací proces, aj banský zákon v §27 ods. 6 odkazuje na § 32 zákona č. 50/1976 Zb. (stavebný zákon) pretože sa jedná o územné plánovanie.

Podľa článku 7. Aarhuského dohovoru *Každá Strana prijme vhodné praktické a/alebo iné opatrenia, zabezpečujúce účasť verejnosti počas prípravy plánov a programov súvisiacich so životným prostredím, v transparentných a spravodlivých podmienkach, poskytnúc verejnosti potrebné informácie. V rámci tohto systému sa použijú ustanovenia článku 6 ods. 3, 4 a 8. Príslušný orgán verejnej moci zistí verejnosť, ktorá sa môže procesu zúčastniť, zohľadňujúc ciele tohto Dohovoru. Každá Strana umožní verejnosti zúčastniť sa vo vhodnom rozsahu na príprave politik súvisiacich so životným prostredím.*

Slovenská republika pristúpila tiež k **Dohovoru o krajine**, kde sa v článku 5 uvádza:

Každá zmluvná strana sa zaväzuje:

a. právne **uznať krajinu ako základnú zložku prostredia obyvateľstva**, ako vyjadrenie rozmanitosti ich spoločného kultúrneho a prírodného dedičstva a základ ich identity;

b. zaviesť a realizovať krajinné koncepcie zamerané na **ochranu, manažment a plánovanie krajiny** prostredníctvom prijatia špecifických opatrení uvedených v článku 6;

c. zaviesť postupy pre **účasť širokej verejnosti, miestnych a regionálnych orgánov a iných strán**, ktoré sú zainteresované na definovaní a realizovaní krajinných koncepcií podľa vyššie uvedeného písmena b;

d. **integrovat krajinu do svojich regionálnych a územnoplánovacích koncepcií a svojich kultúrnych, environmentálnych, poľnohospodárskych, sociálnych a hospodárskych koncepcií**, ako aj do ostatných koncepcií s možným priamym alebo nepriamym vplyvom na krajinu.

S ohľadom na Dohovor o krajine je nevyhnutné veľmi starostlivo zvažovať zásadné zmeny využitia krajiny, čo znamená aj určenie dobývacieho priestoru. V tejto súvislosti upozorňujeme na písmeno c. článku 5 tohto dohovoru, ktorý opätovne upozorňuje na **účasť širokej verejnosti** pri definovaní a realizovaní krajinných koncepcií.

Slovenská republika pristúpila tiež k **Rámčovému dohovoru o ochrane a trvalo udržateľnom rozvoji Karpát**, kde sa v článku 13, písm. 2 uvádza:

Zmluvné strany sa zaväzujú zabezpečiť účasť verejnosti na rozhodovacom procese súvisiacom s ochranou a trvalo udržateľným rozvojom Karpát a s implementáciou tohto dohovoru.

Aarhuský dohovor *expressis verbis* sa nevzťahuje len na účasť verejnosti na procesoch posudzovania vplyvov na životné prostredie, ale **všeobecne na účasť verejnosti v rozhodovacích procesoch v záležitostiach životného prostredia.** Rovnako aj ďalšie medzinárodné dohovory zaväzujú orgány verejnej moci zabezpečiť účasť verejnosti na rozhodovacích procesoch súvisiacich s ochranou, manažmentom a plánovaním krajiny a s ochranou a trvalo udržateľným rozvojom Karpát.

Je nepochybné, že **rozhodnutie o určení dobývacieho priestoru Detva bude mať významný vplyv na využitie územia a životné prostredie ovplyvnené týmto územím. Zároveň je plánovacím aktom a programom súvisiacim so životným prostredím.**

Odvolaваме sa teda na ustanovenia Aarhuského dohovoru a očakávame, že OBÚ BB ako *príslušný orgán verejnej moci* **bude nápomocný OZ Podpoľanie nad zlato v uplatňovaní jeho práva verejnosti a zainteresovanej verejnosti** v konaní o určení dobývacieho priestoru Detva, podľa vyššie uvedených článkov tohto dohovoru, a to:

1. *v rozhodovacom procese v záležitostiach životného prostredia*
2. *v príprave plánov a programov súvisiacich so životným prostredím.*

Tieto princípy sú premietnuté aj do zákona č. 24/2006 Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a do zákona č. 44/1988 Zb. (banského zákona) v znení neskorších predpisov. Zákon č. 44/1988 Zb. v §28 ods. 4 medzi účastníkov konania o určení dobývacieho priestoru zahŕňa aj fyzické alebo právnické osoby, ktorým toto postavenie vyplýva z osobitného predpisu (§24 až §27 zákona č. 24/2006 Z.z. v znení neskorších predpisov).

Podľa §27 ods. 6 zákona č. 44/1988 Zb. *rozhodnutie o určení a zmene dobývacieho priestoru je rozhodnutím o využití územia* (s odkazom na §32 zákona č.50/1976 Zb. - stavebný zákon) *v rozsahu jeho vymedzenia na povrchu*, čo znamená **územné rozhodnutie o využití územia podľa stavebného zákona.**

§34 zákona č. 50/1976 Zb. stavebného zákona v znení neskorších predpisov zahŕňa medzi zainteresovanú verejnosť a účastníkov územného konania aj toho, komu toto postavenie vyplýva z osobitného predpisu (§24 a §27 zákona č.24/2006 Z.z.).

Teda podľa §24 zákona č. 24/2006 Z.z. *je občianske združenie podporujúce ochranu životného prostredia zainteresovanou verejnosťou* a podľa §26 zákona č. 24/2006 Z.z. je občianske združenie (ak splní uvedené podmienky) **účastníkom konania podľa stavebného zákona.**

Používajúc **princíp tranzitívnosti** je preto takéto občianske združenie **účastníkom konania o určení dobývacieho priestoru podľa stavebného zákona i podľa banského zákona.**

B) Vyžiadanie si súhlasu na použitie technológie kyanidového lúhovania

OZ Podpoľanie nad zlato žiadalo OBÚ BB, aby si vyžiadal stanoviská dotknutých obcí a samosprávneho kraja podľa §30 ods. 6 písm. c) až e) banského zákona, aby sa samosprávny kraj a dotknuté obce určené týmto ustanovením vyjadrili k použitiu technológie kyanidového lúhovania, pretože spoločnosť Eastern Mediterranean Resources – Slovakia, s.r.o. prezentovala, že metódu kyanidového lúhovania mieni použiť. Túto požiadavku dopĺňame a zdôvodňujeme nasledovne.

Pokiaľ by neboli všetky predmetné stanoviská súhlasné, určení dobývacieho priestoru Detva by mal OBÚ BB podmieniť použitím inej technológie ako technológie kyanidového lúhovania, s odkazom na §30 ods. 6 písm. c) až e) banského zákona.

Tento fakt bude tiež významnou informáciou pre navrhovateľa Eastern Mediterranean Resources – Slovakia, s.r.o. a Slovenská republika sa tak zabezpečí pred uplatňovaním si nárokov navrhovateľa v súvislosti s §24 ods. 1 banského zákona, prípadne požadovaním náhrady nákladov zo strany navrhovateľa vynaložených na projektovanie dobývania.

V praxi sa totiž stretávame s argumentáciou, že ak už je dobývací priestor organizácii určený a táto vynaložila finančné prostriedky na prípravu projektu ťažby a ťažobná činnosť by nebola nakoniec povolená, **organizácia by si mohla uplatňovať náhradu týchto nákladov voči Slovenskej republike.**

C) Posúdenie vplyvov na životné prostredie pred určením dobývacieho priestoru

OZ Podpoľanie nad zlato žiadalo tiež vo svojom stanovisku o uskutočnenie posudzovania vplyvov na životné prostredie podľa zákona č. 24/2006 Z.z. zákona o EIA pred určením dobývacieho priestoru. Táto požiadavka sa opiera o §1 ods. 1 písm. a) zákona o EIA, pretože:

Tento zákon upravuje

- a) *postup odborného a verejného posudzovania predpokladaných vplyvov na životné prostredie*
 1. *strategických dokumentov pred ich schválením*
 2. *navrhovaných činností pred rozhodnutím o ich umiestnení alebo pred ich povolením podľa osobitných predpisov*

Zdôrazňujeme, že určení dobývacieho priestoru zásadným spôsobom zasiahne **a zmení územný plán regiónu a územné plány dotknutých obcí**, čo podľa §4 ods. 2 zákona o EIA **je predmetom posudzovania**, ak sa tak rozhodne na základe zisťovacieho konania podľa §7 zákona o EIA, **o čom nepochybujeme.**

Čítujeme §4 ods. 2 zákona o EIA: *Na základe výsledkov zisťovacieho konania o posudzovaní strategického dokumentu podľa §7 sú predmetom posudzovania aj zásadné zmeny strategických dokumentov uvedené v prílohe č. 1.*, teda aj zmeny územných plánov regiónov a územných plánov obcí.

Je preto nevyhnutné postupovať podľa druhej časti zákona č. 24/2006 Z.z. v znení neskorších predpisov, ktorá popisuje spôsob posudzovania strategických dokumentov a ich zmien.

Zároveň zdôrazňujeme, že zákon o EIA v §1 ods. 1 písm. a) upravuje aj **navrhované činnosti pred rozhodnutím o ich umiestnení**, čo znamená **územné rozhodnutie o využití územia** v zmysle zákona č. 50/1976 Zb. stavebného zákona, na ktoré odkazuje bankský zákon v §27 ods. 6.

Aj v tejto súvislosti je nevyhnutné postupovať podľa druhej časti zákona č. 24/2006 Z.z., keďže §4 ods. 3 tohto zákona odkazuje na územné plánovanie alebo využívanie územia.

Bez posúdenia vplyvov dobývania na životné prostredie v konaní o určení dobývacieho priestoru **nie je možné v rozhodnutí vychádzať zo spoločlivo zisteného skutkového stavu**. V §10 ods. 3 písm. f) vyhlášky č. 79/1988 Zb. o chránených ložiskových územiach a dobývacích priestoroch je pre bankské úrady ustanovená **povinnosť** v konaní o určení dobývacieho priestoru **posúdiť aj spôsob dobývania a jeho účinky na povrch**. Zároveň z §28 ods. 2 bankského zákona vyplýva, že rozhodujúci bankský úrad má vychádzať zo **spoločlivo posúdenia návrhu na určenie dobývacieho priestoru**, medzi iným **aj z hľadiska dôsledkov jeho dobývania**.

Upozorňujeme, že § 28 ods. 2 bankského zákona umožňuje obvodnému bankskému úradu, aby si vyžiadal ďalšie *spoločlivo podklady potrebné na spoločlivo posúdenie návrhu, najmä z hľadiska ochrany a racionálneho využitia výhradného ložiska a dôsledkov jeho dobývania, ako aj z hľadiska potrieb národného hospodárstva a ďalších verejných záujmov*.

Posúdiť dôsledky dobývania je podľa nášho názoru možné len v rámci procesu posudzovania vplyvov na životné prostredie, aplikujúc zákon č. 24/2006 Z.z..

Ako posledný argument uvádzame, že podľa §26 ods. 3 bankského zákona *hranice určeného dobývacieho priestoru vyznačí orgán územného plánovania v územnoplánovacej dokumentácii*.

Táto striktná požiadavka bankského zákona znamená, že ak už je dobývací priestor určený, musí byť vyznačený v územnoplánovacej dokumentácii. Ale **uskutočnenie takejto zásadnej zmeny v územnoplánovacej dokumentácii s významným dopadom na životné prostredie podlieha zákonu o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a stavebnému zákonu**.

Dovoľujeme si teda konštatovať, že - podľa vyššie uvedených súvislostí - pri konaní o určení dobývacieho priestoru Detva nie je možné postupovať len v zmysle ustanovení bankského zákona, ale **pred rozhodnutím o určení dobývacieho priestoru Detva je potrebné vykonať všetky kroky v zmysle ustanovení zákona o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a stavebného zákona**.

D) Zhrnutie

1. OZ Podpoľanie nad zlato trvá na svojom stanovisku, že **je účastníkom konania** o určení dobývacieho priestoru Detva, pretože **je verejnosťou a zainteresovanou verejnosťou** v zmysle Aarhuského dohovoru, v zmysle Dohovoru o krajine, v zmysle Rámcového dohovoru o ochrane a trvalo udržateľnom rozvoji Karpát, je **zainteresovanou verejnosťou a účastníkom konania** v zmysle stavebného zákona, je **zainteresovanou verejnosťou a účastníkom konania** v zmysle zákona o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a **je účastníkom konania** v zmysle bankského zákona, ako sme to zdôvodnili v časti A).

2. OZ Podpoľanie nad zlato žiada Obvodný bankský úrad v Banskej Bystrici, aby si vyžiadal stanoviská dotknutých obcí a samosprávneho kraja podľa §30 ods. 6 písm. c) až e) bankského zákona, aby boli takto **chránené záujmy Slovenskej republiky**.

3. OZ Podpoľanie nad zlato žiada Obvodný bankský úrad v Banskej Bystrici, aby **konanie o určení dobývacieho priestoru Detva na ťažbu zlata bolo prerušené** a aby Obvodný bankský úrad v Banskej Bystrici konal v zmysle týchto **medzinárodných dohovorov a v zmysle zákona č. 24/2006 Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie v znení neskorších predpisov a v zmysle zákona č. 50/1976 Zb. stavebného zákona v znení neskorších predpisov**.